

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA O'QUVCHILARNING MUSIQAGA BO'LGAN QIZIQISHINI OSHIRISHDA INAVATSIYALAR VA SUNIY INTELEKTDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor
va mutaxassislarini qayta tayyorlash va
ularning malakasini oshirish instituti,
Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi boshlig'i,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Amanova Durdona Kaxramonovna
Shahrisabz davlat pedagogika instituti
Musika ta'lim magistranti Xoliqova Guluruh

Annotatsiya:

Ushbu ishda umumta'lim maktablarida o'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirishda innovatsion texnologiyalar hamda sun'iy intellekt imkoniyatlaridan samarali foydalanish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda musiqa ta'lim jarayoniga raqamli platformalar, interaktiv dasturlar, virtual cholg'ular, sun'iy intellekt asosidagi o'quv ilovalari va audiovizual vositalarni joriy etish orqali o'quvchilarning ijodiy faolligi, musiqiy tafakkuri va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish yo'llari tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida dars samaradorligini oshirish, individual yondashuvni ta'minlash hamda musiqa faniga bo'lgan motivatsiyani kuchaytirish imkoniyatlari asoslab berilgan. Mazkur ish umumta'lim maktablari musiqa fani o'qituvchilari uchun amaliy ahamiyatga ega.

Annotation:

This paper examines the issues of effectively using innovative technologies and artificial intelligence to increase students' interest in music in general secondary schools. The study analyzes ways to develop students' creative activity, musical thinking, and independent learning skills through the integration of digital platforms, interactive programs, virtual musical instruments, artificial intelligence-based

educational applications, and audiovisual tools into the music education process. In addition, the possibilities of enhancing lesson effectiveness, ensuring an individual approach to learners, and strengthening motivation toward music through modern technologies are substantiated. This work is of practical significance for music teachers in general secondary schools.

Аннотация:

В данной работе рассматриваются вопросы эффективного использования инновационных технологий и возможностей искусственного интеллекта для повышения интереса учащихся средних школ к музыке. В исследовании анализируются способы развития творческой активности, музыкального мышления и навыков самостоятельного обучения учащихся путем внедрения в процесс музыкального образования цифровых платформ, интерактивных программ, виртуальных инструментов, образовательных приложений на основе искусственного интеллекта и аудиовизуальных инструментов. Также обосновываются возможности повышения эффективности уроков, обеспечения индивидуального подхода и укрепления мотивации к музыкальному образованию с помощью современных технологий. Данная работа имеет практическое значение для учителей музыки в средних школах.

Kalit so'zlar:

musiq ta'limi, umumta'lim maktablari, innovatsion texnologiyalar, sun'iy intellekt, raqamli ta'lim, interaktiv o'qitish usullari, musiqiy ijodkorlik, o'quvchilar motivatsiyasi, zamonaviy pedagogika

Ключевые слова:

музыкальное образование, средние школы, инновационные технологии, искусственный интеллект, цифровое образование, интерактивные методы обучения, музыкальное творчество, мотивация учащихся, современная педагогика.

Keywords:

music education, general secondary schools, innovative technologies, artificial intelligence, digital education, interactive teaching methods, musical creativity, student motivation, modern pedagogy

Kirish

Ta'lim tizimida bugungi kunda innovatsion texnologiyalar va sun'iy intellekt (SI) vositalaridan foydalanish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, umumta'lim maktablarida musiqa fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlarni joriy etish o'quvchilarning ushbu fanga bo'lgan qiziqishini oshirish, ijodiy fikrlashini rivojlantirish hamda musiqiy savodxonligini yuksaltirishga xizmat qiladi. An'anaviy dars uslublari bilan bir qatorda raqamli texnologiyalar, interaktiv platformalar va sun'iy intellekt asosidagi dasturlardan foydalanish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Umumta'lim maktablarida musiqa fani o'quvchilarning ma'naviy-estetik tarbiyasida muhim o'rin egallaydi. Musiqa inson ruhiyatiga kuchli ta'sir ko'rsatib, unda go'zallikni anglash, ijodkorlik va milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'ularini shakllantiradi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida o'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki musiqaga qiziqish bolaning umumiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Musiqa fanining tarbiyaviy va estetik ahamiyati

Musiqa fani o'quvchilarning estetik didini rivojlantiradi, ularni san'atni tushunishga va qadrlashga o'rgatadi. Musiqa orqali o'quvchilarda:

his-tuyg'ularni anglash va ifodalash,

milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat,

vatanparvarlik va ma'naviy yetuklik shakllanadi.

O'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini shakllantirish omillari

O'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishi bir qancha omillarga bog'liq.

Jumladan:

musiqqa o'qituvchisining bilim va pedagogik mahorati;

dars jarayonining qiziqarli va jonli tashkil etilishi;

o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish;

nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish.

Musiqqa darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar

Bugungi kunda musiqqa darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Quyidagi usullar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi:

interfaol metodlar (guruhda ishlash, savol-javob, bahs);

audio va video yozuvlar orqali musiqani tinglash;

musiqiy o'yinlar va ijodiy mashg'ulotlar;

axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish.

Bu usullar darslarni samarali va mazmunli tashkil etishga yordam beradi.

Darsdan tashqari musiqiy faoliyatlarning ahamiyati

O'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirishda darsdan tashqari faoliyatlar muhim rol o'ynaydi. Bular: musiqqa to'garaklari;

maktab miqyosidagi konsert va tadbirlar;

tanlov va festivallarda ishtirok etish;

mashhur bastakor va xonandalar ijodi bilan tanishish.

Bunday faoliyatlar o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi va ularda musiqaga bo'lgan qiziqishni mustahkamlaydi, umumta'lim maktablarda o'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirish musiqqa ta'limining asosiy vazifalaridan biridir. Musiqqa darslarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish, milliy musiqiy merosdan unumli foydalanish va darsdan tashqari musiqiy faoliyatlarni rivojlantirish orqali bu maqsadga erishish mumkin.

Umumta'lim maktablarida musiqqa ta'limining hozirgi holati

Musika darslari umumta'lim maktablarida o'quvchilarda estetik didni shakllantirish, milliy va jahon musika madaniyatiga hurmat ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Biroq amaliyotda ayrim hollarda musika darslari faqat nazariy ma'lumotlar bilan cheklanib qolmoqda. Bu esa o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini pasayishiga olib keladi. Shu sababli musika darslarini innovatsion texnologiyalar bilan boyitish zarurati yuzaga kelmoqda.

Innovatsion texnologiyalarning musika ta'limidagi ahamiyati

Innovatsion texnologiyalar musika ta'limida quyidagi imkoniyatlarni yaratadi: interaktiv taqdimotlar orqali mavzularni tushunarli va qiziqarli yetkazish; audio va video materiallar yordamida musiqiy asarlarni chuqurroq idrok etish; onlayn platformalar orqali individual va mustaqil mashg'ulotlarni tashkil etish; virtual musiqiy asboblarni yordamida amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish.

Bunday yondashuvlar o'quvchilarning faolligini oshiradi va dars jarayonida ularning ishtirokini ta'minlaydi.

Sun'iy intellektning musika ta'limida qo'llanilishi

Sun'iy intellekt texnologiyalari musika ta'limida yangi bosqichni boshlab bermoqda. SI asosidagi dasturlar yordamida:

o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini tahlil qilish;
individual o'rganish darajasiga mos mashqlarni tavsiya etish;
kuy va ritmni avtomatik tekshirish;
musiqiy eshitish va intonatsiyani rivojlantirish mumkin.

Masalan, sun'iy intellektga asoslangan ilovalar o'quvchining kuylash jarayonini tahlil qilib, xatolarini ko'rsatadi va takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar beradi. Bu esa o'quvchining o'z ustida mustaqil ishlashiga yordam beradi.

O'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirish yo'llari

Innovatsiyalar va sun'iy intellektidan foydalanish orqali quyidagi natijalarga erishish mumkin:

darslarning qiziqarli va mazmunli tashkil etilishi;
o'quvchilarning ijodiy faolligi va mustaqil fikrlashining rivojlanishi;

musiqiy savodxonlik va amaliy ko'nikmalarning oshishi;

zamonaviy texnologiyalarga moslashgan yosh avlodni tarbiyalash.

Shuningdek, milliy musiqa merosini raqamli formatda o'rganish va targ'ib qilish orqali o'quvchilarda milliy qadriyatlarga bo'lgan hurmatni mustahkamlash mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, umumta'lim maktablarida musiqa fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalar va sun'iy intellektdan samarali foydalanish o'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'lim talablariga mos yondashuvlar musiqa darslarining sifatini yaxshilab, o'quvchilarning ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois, musiqa o'qituvchilari innovatsion texnologiyalarni o'z faoliyatiga keng joriy etishlari maqsadga muvofiqdir.